LIEGENDY

ЛЄГЕНДИ

з уст народа

зібрав

Сильвестер Калинець.

PG
3748
K3185
A15
1921/2

ЗБІРКА
ІВАНА ЛУЧКОВА

ЛЬВІВ 1921.

СЕЛЯНСЬКА БІБЛІОТЕКА „РУСАЛКИ".
ВИПУСК IV.

Всякі права застерігаються.

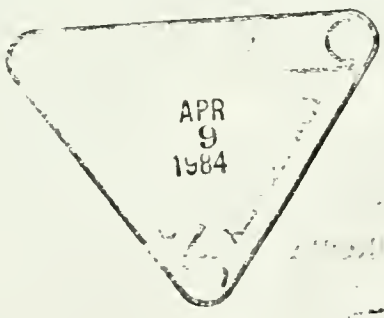

ДРУКАРНЯ СТАВРОПИГІЙСЬКОГО ІНСТИТУТА
під управою Ю. Сидорака.

Колося.

Колись давно, не були люде такі бідні як сьогодня, бо перше то не так збіже родилося як тепер, що жито або пшениця має лише таке колося, як на людську долоню. Колись мало збіже колося вже від самої землі і стебла не було й видно.

Було се дуже давно, як ще Ісус Христос і Мати Божа по світі ходили. Ходять вони від села до села, научають людей, що треба инакше жити на світі, що не треба лиш про своє тіло дбати, але і про душу, що треба любити один другого, бо всі люде рівні, нема богатих і бідних, бо як хто має много, то повинен дати тому, що нїчого не має.

І так ходять вони по селах і научають, а люде слухають і дуже їм подобається наука Христа.

Але не всім людям припала до серця та наука, не всі Сина Божого радо витають. Особливо богачам не подобалися слова Христа, бо їм, захланним, жаль було ділитися своїм добром з бідними.

Раз іде Христос зі своїми апостолами через село, втомились уже довгою дорогою та захотіли їсти.

— Святий Петре, — каже Христос, іди між людей та принеси дещо їсти.

Пішов Петро до одного богатого господаря і просить хліба. Той вилаяв його, неробою назвав, та хліба не дав. Пішов Петро до другого, другий те саме сказав, у третього також хліба не дали й вернув Петро з нічим і каже до Христа:

— Нема хліба! В селі самі богачі, хліба мають досить, але ніхто не дав ні кришки, ще мене ганьбили, волоцюгою прозивали, казали, щоб ми пішли на хліб працювати, так як вони працюють.

Прикро стало Ісусові, що люде такі недобрі й захланні. Та він прийшов, щоб їм дорогу до вічного щастя показувати, щоб їм гірку недолю сблегчити, а вони йому куска хліба жалують.

— Люде, люде! Що ви би могли зробити без мене? Хто вам все те дає, що маєте? Що діялось би в ваших серцях, як би так ви голодні просили о кусок хліба, а другі би вас від себе прогнали!

Вийшов Христос за село, а там широкі поля, вкриті золотим колосям, а те колося з тихим шепотом хилиться йому до ніг, а Христос глядить розжалений кругом себе й каже:

— Скільки тут хліба родиться, а я ходжу голодний! Нехай від нині не вирастає колося лише солома...

І узяв Христос рукою за колося при самій землі й тягне до гори, а зерна теребляться, сиплються на землю...

Надійшла на те Мати Божа, бачить, що Христос хоче знищити збіже, вхопила в долоню вершок колося й каже:

— Сину, лиши хоч се, що в руці маю, — для песика й котика...

— Правду кажеш, мон Мати, — відповів Христос, — треба лишити трохи для пса й кота, бо вони не винні тому, що люде такі захланні,

та трудно, щоби німа звірина терпіла за людські гріхи!

І лишив Христос вершок колося, як раз стільки, що трималa в руці Його Мати—й від того часу стало нарастати колося лише таке маленьке, як на людську долоню.

І уже не мають люде нині стільки хліба, що перше, а й то, що родиться, то лише з ласки Божої для пса й кота...

Як би не пес і кіт, то й ми би нічого не мали...

Осикове дерево.

Утікала Божа Мати з малим Ісусом і Йосифом стареньким до Єгипту.

Утікали, бо лютий Ірод убивав усі діти сподіючись, що убє й малого Ісуса...

Але Ісуса вже не досягне рука Ірода, бо ось перестеріг Марію й Йосифа — Ангел з неба — і спішить Свята Родина в чужий далекий край, де вже не сягає власть Ірода.

Треба було не одну нічку в чистім полі ночувати, без хліба й води обходитися, але якось Бог Отець помагав.

Змучена дорогою Св. Родина сіла під осикове дерево спочивати.

Стрепенулась осика, жах обнав її, аиуж лютий Ірод догонить утікаючих, та не лиш убє Св. Родину, але й то дерево, котре дало збігцям притулок, прикаже покарати й зітне сокирою.

Й задрожала осика зі страху й листки її затрепетались як у лихорадці...

Відпочила Св. Родина й пішла своєю дорогою, але осика дрожить далі, по нинішний день

дрожить, і, кажуть, що по Божому приказу, буде до кінця світа дрожати...

І справді, нераз бачимо, що листки осикового дерева трясуться і дрожать...

Ангел Хоронитель.

Одного разу відбувала Пречиста Діва Марія з маленьким Ісусом далеку подорож.

Змучена дорогою, задержалася Діва Марія над берегом ріки, щоби відпочати. Накормила наперед маленьку дитину, відтак сама зїла шматочок хліба, й коли маленький Ісус зачав ручками тертн очка, поклала Його спати під кріслате фіґове дерево, на зелену мураву. Заледви дитятко притулило свою головку до пахучої, шовкової, травиці, так зараз сон склеїв повіки й дитя твердо заснуло. Видячи то Пречиста Діва, також поклалася до супочинку.

Спали так досить довго. За пару годин доперва якась мушка закралась на тіло дитинки, й перервала солодкий сон маленького Ісуса. Пробудилось Боже дитя, і стало проходжуватись понад річку.

Пречиста Діва Марія змучена далекою дорогою спала твердим сном, і не бачила, що дитина відійшла від неї. Маленькому Ісусови подобалася дуже пливуча вода в річці. Іде стежечкою Ісус, а за хвилинку стапув на середині вузонької кладки, що була переложена через ту річку. Один крок вистарчив би, аби стратити рівновагу й упасти до бистрого потока, та знайти в нім смерть на місці. Малий Ісус, яко недосвідчена дитина, не знав що Йому грозило, йде кладкою і задержався над найбільшою глибиною, та приглядався цікаво маленьким рибкам, що весело гралися в чистій воді ріки.

Побачив то з неба Господь Бог — і сказав до Архангела:

— Чи бачиш, що там діється?

І в одній хвилі з високого неба злетів Ангел, який узяв дитину за ручку й поволи привів стежкою до мами, спячої спокійно на мураві.

Пробудилася Пречиста Діва Марія, та нічого о тім не знала, бо Ангел Хоронитель уже зник.

Пізніше, коли Ісус Христос по своїм Вознесенню вступив до неба, так Ангели оповіли Йому ціду ту пригоду, й на памятку того випадку Спаситель світа постановив, щоби кожда дитина на світі мала свого Ангела Хоронителя, котрий би день і ніч стеріг дитину від усякого лиха й нещастя.

Одного разу станула перед престолом Божим в небі одна заплакана ненька й почала жалуватись перед Господом Богом, кажучи:

— Боже! Чому то я сама померла, а там на землі мусілам зіставити безрадну сироту, боюся страшно, щоби там моїй дитині не сталось яке нещастя...

Тоді Ісус Христос показав їй з гори, як то на землі при боці її дитини сторожить невідступно Ангел Хоронитель зісланий з неба дитині-сироті.

Заспокоїлася тим бідна жінка, але по хвилі, коли вже мала відходити, знов звернулася ще раз до Ісуса і сказала:

За мого життя я берегла моєї дитини як ока в голові і здається мені, що оно тепер згине без мене. Господи мій, чи не могла би я просити Тебе Боже, щоби мені було вільно й тепер по смерти заступити місце Ангела Хоронителя, й самій стерегти свою сиротку?

Згодився Ісус Христос на то й розпорядив так, що від того часу Ангелом Хоронителем кож-

дої сироти є власна її померша ненька, котрої дух не опускає дитини ні на хвилю, лише стереже від всього злого на кождім кроці.

Незабудька.

По вогких лугах і пасовиськах часто-густо стрічаємо дрібні синенькі цвітки; називаються вони „незабудьки“. Назва тої цвітки, як оповідає народне передання, походить іще від перших днів, як тільки Господь Бог сотворив світ.

Коли Бог привів Адама до раю й віддав йому в уживання той прехороший сад, став Адам надавати імена звірятам, а відтак усім травам і цвітам і наказав, щоби кожде памятало своє імя.

По якімось часі проходжується Адам з Евою по раю й обоє приглядаються цвітам.

Ева стала зривати гарні цвітки та прикрашала ними своє буйне золоте волося. Нараз чує, що мала синенька цвітка промовляє до неї:

— Візьми й мене!

— А як ти називаєшся, — спитав Адам.

Цвітка похилилася соромливо й каже:

— Я забула!..

І розплакалася дрібними сльозами, а Еві жалко стало гарної цвітки і сказала до Адама:

— Нехай та цвітка від нині „незабудькою“ зветься.

Тому то нині „незабудька“, гейби стидливе скромне дівчатко — гарно й любо цвите, але наче стидається чогось і хилить свою головку до землі, та будьто все плаче й сльозами землю зрошує, бо де лише росте, там земля вогка.

Рута.

Вели Христа на гору Голгофту.

Упадав під тягарем хреста; сліди його кроваві не порушили камяних сердець людей; сміялася люта товпа, не знажаючи на рани і кров Христа.

Зате каміння на дорозі плакало, а де лиш упала капля крови Христової, там сейчас виростала рута, котра також вкривала свої листочки сльозами.

Від того часу, на памятку, листочки рути подібні до спадаючої сльози...

Суниця.

Була весна. Одного разу сиділа Пречиста Діва біля своєї хати й вишивала для маленького Ісуса сорочечку, св. Йосиф був занятий при своїй теслярській роботі, а маленький Ісус бавився, то коло св. Йосифа гиблінками, то коло своєї дорогої Ненъки, а вкінці вибіг у близький гай, щоби назбирати пахучих цвітів та принести для своєї Мами.

Гай був чудово гарний, засіяний ріжними цвітами. Маленький Ісус біган від цвітка до цвітка, з радісним окликом зривав одну цвітку за другою і вязав в китицю. Зриваючи одну цвітку, замітив Ісус біля неї другу, дуже низоньку, з трома листочками, яка за зближенням маленького Ісуса, поклонилася аж до землі, та заговорила:

— Ох нещасливе і сумне моє життя! — Всі діти бігають за моїми сестричками, яких Господь Бог украсив прегарними барвами, а до того ще й приємним запахом, а на мене ніхто й не гляне. Але мимо того, що Бог не дав мені гарної вроди, не нарікаю на се, бо знаю, що те саме сонце,

яке огрівав другі гарніші від мене цвіти, огрівав й мене, так само й та золота роса, яка вмивав мої сестрички, вмивав й мене, а любий Бог і моїм опікуном.

Почув Ісус тиховький шепот тужливої рослинки, змилувався над нею, і чим скорше схилився, зірвав її цвіт і промовив:

— Цвітко моя дорогенька! За те, що ти вдоволена своєю долею, яку тобі дав Господь Бог, нині тебе мій отець винагородить. Від нині станеш для всіх улюбленою поживою, за котрою всі люде будуть шукати.

По тих словах маленький Ісус поцілував біленький цвіт своїми румяними устами, і цвіток сейчас замінився в червоненький овоч. То були перші родини гаєвої суниці.

Губи.

Раз ішов Ісус з апостолом Петром у саме найгорячійше літо, по пісках, а спека була страшна. Святий Петро каже до Ісуса:

— О Господи! Годі нам уже дальше йти, я духа в собі не чую, спека страшна, пісок розпалений як грань, а тут нема де відпочати.

— На то відповідав йому Ісус:

— Ще трохи підемо, а там дальше буде ліс, то буде й холод!

І незадовго вийшли оба на невеликий горбок, з якого побачили сосновий ліс. Святий Петро дуже втішився і йшов за Ісусом мовчки.

Коли приближилися до ліса, сказав святий Петро: — Господи! сядьмо в холоді, і хвилинку відпічнемо!

— А Ісус на те:

— Добре!—але довго не можемо спочивати,

бо на ніч мусимо дійти до місточка, там богато недужих потребує нашої помочи.

Відпочали троха в холоді, та каже знову св. Петро до Ісуса:

— Господи! я так хочу їсти, що аж гину, ще від учора я вічого в устах не мав, а дальше вже й полудне!

Ісус відповідав: Ой Петре, Петре! кріпися духом, недалеко в лісі є господа, то може дістанеш якої страви або хоч хліба!

Повставали і ідуть дальше, ідуть, а тут пісок по коліна, а сосни такі великі, такі грубі від первовіку, де-неде показується мізерна береза та кудлатий дубок.

Св. Петро ледви тягне ногами за собою, з голоду умлівав, але йде. Наконець дійшли до господи, задержались, а Ісус каже:

— Маєш Петре гріш, іди до господи й проси о шматок хліба!

Як раз господиня витягала з печі колачі й паланиці. Купив Петро два колачі й одну паланицю; паланицю сховав за пазуху, а колачі несе в руці, дав один Ісусови, а другий узяв собі, посідали, зїли, й напилися водиці, та йдуть знов лісом дальше. Св. Петро все щось пристав з заду, та йде боком поміж корчі. Добув зза пазухи паланицю й починає їсти; що вкусить кусок паланиці, а в роті так запече його як огнем, тай він викидає куски паланиці на землю між корчі; дує на паланицю, та вона віби студена, а як возьме в рот, то як грань пече, так знов викидає на землю; і цілу паланицю викинув поміж корчі. Тоді обернувся Ісус і каже:

— Петре! а ти що робиш? Дар Божий кидаєш на землю, а то не годиться так робити. Бачиш, я знаю твою хитрість і лакімство, і я так зробив, що ти паланицю, сховану передімною не міг зїсти; але той дар Божий, що ти його роз-

Було се дуже давно, як іще Ісус по світі ходив...

кинув по лісі, не піде марно, не пропаде, з него виросте рослина, котру люде вазвуть губами, бо з тнові губи вони вийшли, і будуть ними живитися.

І від того часу, перед празником св. апостола Петра ростуть по лісах губи (гриби) на пожитон всім людям

Медвідь.

В одвім селі жив дуже заможний господар, який мав велику пасіку. Назнвався вінъ Федь Бурмило.

Одного разу, а було то літньою порою, вийшов він собі в неділю до своєї пасіки, і вибирав мід. А було то в тих часах, як ще Ісус Христос зі своїми ученикамн ходнн по земли й голосив свою святу науку.

Пасічник Бурмило побачив з далека Ісуса Христа з Апостолами, а хотячи переконатнся чи справді Ісус Христос в Богом, так як говорили люде, задумав Його перестрашити. Взяв на себе довгий кожух, перевернув на верха вовною, і сховався за корчі в своїй пасіці, чекаючи аж Ісус надійде.

По якімсь часі зближилися святці до пасіки, а не знаючи нічого, ведуть між собою розмову. Втім дався чути зза корча, з пасіки, зразу тихий, а відтак голосний рев

Перелякались апостоли, що аж з того жаху ноги під нимн дрожалн й дальше ві кроку не могли з місця зробити. Ісус Хистос однак не перестрашився, бо яко Бог, знав наперед, що Йому в дорозі приключиться, отже звернувся до пасічника Бурмили й сказав:

— „Бурмиле! Ти в своїй зарозумілій голові загадав людей перемудрувати. Добре, — чим ти хотів на хвилю бути, тим зістанеш на віки!

І нараз бачить Бурмило, що шкіра з ко-

жуха приростав йому до тіла — і він став медведем і поволікся до ліса, де вже зістав на всегда.

На знак, що медвідь-Бурмило походив з чоловіка, зістали йому подібні до людських рук передні лапи...

А що Бурмило був пасічником і все в пасіці просиджував, тому то вивішний медвідь радо закрадається до пасік, щоби хоч трохи меду покуштати.

Крет.

Були колись два брати. Один був великий богач, годував коні тілько чистим вівсом, збіжеї по кілька літ лежало в шпихлірі, а золоті гроші то чверткою мірив. Другий знова був дуже бідний, цілим богатством його було пятеро дітей, а хліба не було ані шматочка.

Завигала весела весна. Богач оре свої ниви й засіває золотою пшеницею, а бідний приходить до нього й почав його просити:

— Брате! позич мені коня з плугом на половину дня, нехай і я собі загонець вморю!

Але богач жалував коня для свого брата й каже: В мене так богато роботи, що на жаден спосіб я не можу тобі дати, хиба, як схочеш, то возьмеш собі вже на Великдень!

І щож робити? Пійшов бідний на Великдень з плугом ниву орати, але орання це страшне, бо здається йому, що земля стогне і кричить:

— „Не край мене в так велике свято!“

А вийшов бідний орати дуже рано, щоби при роботі його хто не бачив. Оре, оре, відпадає скиба за скибою, а з очей лються йому гіркі сльози, жах переймає його, ноги трясуться, що

то з того буде, що він в таке велике свято крає землю. Не зорав іще й половини загона, коли нараз, озвався в церкві дзвін, скликаючи людей на воскресну утреню.

Кінь упав на коліна й ані рушиться, а плуг також загряз в землю й ні суди Боже рушити його з місця, а тут бачить орач, бороздою прямо на нього йде старушок, як голуб сивий, високий і з сивою аж по пояс бородою.

Бачить то бідний орач, ще більше налякався, волося на голові стало дротом, руки й ноги трясуться, а він став наче вкопаний.

Старенький зближається до орача, став біля нього, та каже:

Чоловіче! опамятайся, що робиш. Чиж ти Бога не боишся, так велике свято не шанувати, а вийшов ти земленьку краяти?

Почувши ті слова від незнакомого старця, не знав бідняга що має на се відповісти, з жалю лиш сльози падуть з його очей як дощ. По хвилі спамятався, обтер рукавом свої очі й сказав:

— Знаю се, Божий старче, що я зле вчинив, що в таке велике свято взявся до тої праці, але щож було робити? Я бідний, своєї худібки не маю. Але у мене брат, богач, і я ходив до нього і просив його не раз і не два, щоби він мені дав на половину два коня з плугом, щоб я міг собі той загін виорати, та він мені сказав: як хочеш, то візьми собі на Великдень, бо на Великдень я не буду нічого копем робити. — Тай я мусів на Великдень взяти коня, бо інакше моя нивка не була би зорана, і прийшлось би з голоду гинути.

Старець слухав з великою увагою, а коли бідний скінчив своє сумне оповідання, очі старця заясніли добротою й він сказав до бідака:

— Зістав тут свою роботу, коня і плуг, а сам чим скорше спіши на воскресну утреню, бо

вині „Христос воскрес". А своєю нивкою не турбуйся, вже я вею заопікуюсь!

Бідний, не гаючись, полишив усе як казав старець, а сам чим скорше побіг просто до церкви на утреню. А старець пішов тимчасом до його брата, лукавого богача.

— Чоловіче! що ти вчинив? Ти жалував дати своєму бідному братови на хвилину ковя, щоби собі заговець виорав, та деяке зерно кинув в землю, з чого міг би мати шматок хліба для дітей. Ты йому казав на Великдень орати?—сказав дрожащим голосом старець — коли тобі ще мало золота і срібла, якого маєш подостатком і хліба тілько, що сам не знаєш йому рахунку, то ходиж орати небоже, ходи землю рити и копати, ходи перевертати свої ниви!

І в тій хвилині вивів старець богача на поле й перемінив його в крета, кажучи до него: — Від нині будеш до кінця світа під землею жити, та вічно рити й копати ту землю — за то, що ти в таке свято—примусив свого рідного брата до тяжкої праці.

Ось така історія крета, котрий вічно землю рве, а на світло сонця не вільно йому глянути. Бо як лише вийде з під землі на світ, сейчас гине.

Кінь,

В народі ходить така леґенда про сотворенне коня:

Давно це діялося, дуже давно, мабуть іще то діялось у тих часах, як наш праотець Адам жив на світі. Отже як Адам переступив заповідь Божу й Господь Бог вигнав його з раю, так мусів він тяжко на хліб працювати. А тяжко йому було тому, що до управи рілі не мав жадного

способу. Рискаля не мав і не знав, як собі його зробити, а плуга також не мав. Отже щоби зорати кусок землі, вирвав криву гиляку, так, щоби порола землю, а сам зробив собі щось наче шлея, запрягся, і почав тягнути.

Чорт який його звів до гріха, завсігди давав за ним позір, і тут, коли Адам орав, чорт сіа собі з заду на гиляку, щоби було Адамови тяжко тягнути; думав чортяка, що Адам буде проклоном грішити.

Зганяв Адам чорта з того плуга, та даремно, як стане і йде чорта зганяти, так чорт і втече, а коли Адам запряжеться, знова чорт вискочить на плуг.

Бідний Адам змучився й горячий піт обляв його лице. Побачив муку Адама Господь Бог і жаль Йому стало бідного чоловіка, мимо того, що чоловік переступив Божий закон. Прийшов Бог до чорта й каже:

— Проклятий ти на землі! Ще й тепер не даєш чоловікови спокою? Отже за кару приказую тобі запрягтися, як Адам і будеш во віки тягнути плуг чоловікови!

І в тій хвилі з чорта зробився кінь, який і до нині по Божому приказови служить чоловікови при всякій роботі.

Свиня.

Було то в часах, як Господь наш Ісус Христос жив на землі й проповідав слово Боже.

Фарисеї, які завсігди переслідували Ісуса Христа, сміялися з Його святої науки, давали Йому ріжні питання, та старалися на чім нибудь зловити Христа, щоби було защо прискаржити Його перед властями.

Раз так ішов Ісус Христос зі своїми учениками через Єрусалим. Побачили Його здалека фарисеї, які як раз бавилися на весілю, тай задумали трохи посміятися над Ісусом Христом.

Як раз молодий і молода були приготовані йти до слюбу. Фарисеї посадили молодих біля хати, куди переходив Ісус, та прикрили їх великою скринею, а один з фарисеїв сів собі на верх скрині й запитав Христа:

— Учителю! я чув, що ти великий пророк і Син Божий, та знаєш усе що було й що буде. Згадай, хто ту укритий під тією скринею, а всі ми повіримо в тебе!

Ісус Христос заглянув у лукаве серце фарисея, пізнав його хитрощі, а знаючи наперед що з сього вийде, сказав:

— Чому мене питаєте?

— Для того, що хотіли би ми пізнати, чи справді ти Син Божий, — сказав, гладючи свою бороду, батько молодої.

— Та молодий з молодою сидять під тою скринею! — сказав лагідно Ісус Христос.

— Брешеш! крикнув весільний староста, — — то свині тут, а не молодий з молодою!

— Нехай вам будуть свині! — сказав Ісус Христос і відвернувся, щоби відійти.

Тоді жиди відвернули скриню, і справді з молодого й молодої зробилися свині, які хрюкаючи, вийшли з під скрині.

І для того нині жиди не їдять свинячого мяса.

Червоні маки.

Часом, коли вийдемо літом у поле, бачимо в збіжжу чудові червоні маки. Ціле поле, гейби

червоним полумям горить, гейби кровю було скроплене.

О тих червоних маках оповідають люди таке:

Одного разу захорів малий Ісус і Божа Мати дуже зажурилась, бо не знала, що дитині порадити. Рада в раду післала за доктором. Прийшов доктор, оглянув дитину, написав рецепту й каже:

— Біжіть до міста по лікарство.

Накинула Пречиста Діва хустину на плечи, та біжить до міста. Щоби скоротити собі дорогу, не йде Пречиста Діна гостинцем, але біжить на вправці полями, а що то було як раз по жнивах, то стерня коле ноги затурбованої Божої Матери, аж кроа тече з віг, але Діва Марія нічого не питає, а біжить, щоб чим скорше купити лікарство для Ісуса.

Прийшла в місто, купила в аптиці лікарство, та вертає тою самою дорогою назад.

І бачить, що всюди, де вона, йдучи до міста стернями, лишала кровані сліди, виросли чудові червові маки, котрі тепер хилять свої головки перед Дівою Марією...

І від того часу все в часі жнив цвитуть по полях червові маки.

Два брати.

Жило собі раз два брати, Денис і Панас. Були вони досить богаті, а ще більше захланні й заздрісні. Що було оден має, так зараз і другий забагав те мати. Купив Денис гарні коні, так зараз Панас купив іще гарнійші. Купив Денис морг поля, так зараз і Панас товчеться за полем. Одним словом вони заздростили собі, а захланні були так, що навіть допускались крадіжи оден у другого; тайком нераз вписджав оден фі

рою на поле другого в часі жнив і забирав снопи.

Мали вони велику сіножать, яку дістали від батька яко спадщину, косили її оба разом, а потім сіном ділилися.

Одного разу, коли скосили сіножать, і поклали копиці, то при діленню, зайшла між ними суперечка, а з тої прийшло до бійки. А було то вечером; місяць своїм блідим світлом освітив ніч наче день. У бійці піймили оден другого за волося, а в кінци Денис, спіймив залізні, острі вили й дико крикнув:

— „Прогороджу тебе на смерть і викину на місяць!“ і пхнув вила між ребра брата і підвіс його до гори.

Нараз явився світлий Ангел і сказав:

— „Лукавий чоловіче! що ти вчинив? Ти ман милосердя свого брата життя позбавити й то за марву дурницю, за земську суету? — Будеш проклятий на віки! — І держатимеш вседа на вилах свого брата, в горі на місяці, щоби усі люде бачили Божий палець, як Бог строго карає таких братів, що вічно в незгоді жеруться між собою.“

І до нині можна пізнати на місяці плями, а як приглянутися їм добре, то видно, вче чоловік чоловіка на вилах держить.

На яку памятку пишуть писанки на Великдень.

Коли Господа нашого Ісуса Христа засудили на смерть, то зробили великий і тяжкий хрест та поклали Йому на рамя, щоби ніс на гору Голгофту, де мав бути розпятий.

Несе Ісус Христос тяжкий хрест, та під тя-

гаром паде раз ураз на землю, і сили Його цілком опустили від побоїв і ран.

На дорозі, вже близько Голгофти, старшина жидівська стрінула чоловіка, котрий віс до дому в кошику яйця, куплені в Єрусалимі. Жиди приневолили того чоловіка, щоби поміг Ісусови нести хрест. Сей чоловік, який мав людяне серце, не дався просити, лише з охотою положив кошик з яйцями при дорозі, під одно дерево, а сам взяв на своє рамя хрест і повіс на гору.

Коли повернув до свого кошика, побачив, що яйця були дуже гарні, майже кождо іншої барви, а іще до того й прегарні цвіти на них мальовані.

Тому то на памятку сього пишуть дівчата крашанки на Великдень.

Ластівка.

Чи бачили ви ластівку, що має під горлом червоний пушок-пірячко?

Не всі породи ластівок мають таке червоне під горлом, а лиш одна порода ластівок така, а походить се з відси:

Коли Ісус Христос висів на хресті, та молився за своїх ворогів, ніхто не милосердився над Ним, а всі ругали Його і висмівали; ціла природа обурилась на людську злобу, земля задрожала, сонце закрило з жалю своє лице, громи загреміли, і здавалось, що світ свінчиться.

А жиди далі сміялись з Христа, а Христос терпів тяжкі муки й прощав своїм ворогам, що не мали серця.

Тоді сіла як раз на хресті мала ластівка, і стало жаль пташині, що Христос так тяжко тер-

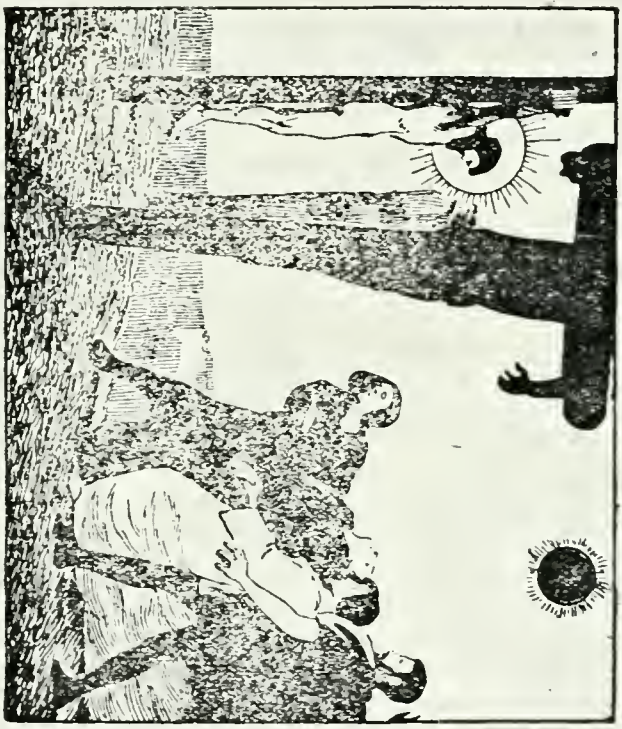

Коли Ісус Христос висів на хресті, ціла природа обурилась на людську злобу, земля задрожала, сонце закрило з жалю своє лице...

пить: стала дзьобиком витягати з голови Христа терня, яке з тернового вінка повбивалось в тіло Ісуса. Що витягне дзьобиком один терен, то з ран виллється червона кров і ластівка покерваві собі кровю Христа ціле підгорля.

І від того часу — та порода ластівок по нинішний день приходить на світъ з червоним коввіриком.

Бузьок.

Одного разу задумав Господь Бог винищити плюгаві сотворіня, як: гадюки, жаби й ящірки. Отже зібрав усе те паскудство в мішок, завязав шнурком і закликав одного чоловіка, та каже до нього:

— Бачиш он де великий став? Занеси сей мішок до того ставу й кинь його в воду. Але не смій заглядати, що там є, лише занеси, кидай у воду, та вертай здоров до дому.

Бере чоловік мішок на плечи й несе, а тут аж кортить його глянути, що там у мішку находиться. І не стерпів чоловік, станув над ставком, розвязав мішок і дивиться, що там у ньому.

А тут роєм вилазять з мішка ріжні гадюки й жаби і розлазяться по землі. Бігає чоловік сюди туди, хоче ту паскуду назад в мішок загнати, але дарма!

Тоді явився перед чоловіком Господь Бог та каже:

— Щож ти доброго зробив? Чому ти не слухав мого приказу? Годіж тобі тепер, як чоловікови, ходити по баюрах і травах, та шукати за гадюками й жабами, але я тебе зроблю

бузьком, дістанеш довгі ноги й довгий дзюб і будеш міг скорше собі дати раду.

І тут зараз чоловік перемінився в бузька й ловить по баюрах гадюки й жаби, ловить по нинішний день.

А що йому жаль за хатою, в якій колись, будучи чоловіком жив, тому бузьок стелить собі гніздо на дахах хат, де часто цілими годинами вистоює зі спущеним дзюбом і гейби сумує над своєю долею.